

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี*
BUDDHIADHAMMA INTEGRATION PRINCIPLES TO PROMOTE THE EFFICIENCY OF
THE VILLAGE HEADMEN AND SUB-DISTRICT HEADMEN OF KHUN PHITHAK
SUBDISTRICT AT DAMNOEN SADUAT DISTRICT IN RATCHABURI PROVINCE

วีรพล จันทรทรง, สมชาย ชูเมือง

Weerapon Junsrong, Somchai Chumuang

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Ratchaburi Buddhist College

E-mail : weerapon.pon82@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสารณียธรรม 6 กับการบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน 3) เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในพื้นที่จำนวน 358 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1.ระดับการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการพัฒนาจิตสำนึก และคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน ด้านการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ และด้านการพัฒนาความรู้และทักษะ ตามลำดับ ในขณะที่ด้านการบริหารจัดการเวลาและทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.หลักสารณียธรรม 6 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ($R = 0.852$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.การบูรณาการหลักสารานีธรรม 6 ซึ่งประกอบด้วยการให้ปัน การใช้เวลาไพเราะ การบำเพ็ญประโยชน์ และการวางตนสม่าเสมอ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำและความเชื่อมั่นของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับชุมชนและระดับชาติ

คำสำคัญ : การบูรณาการ; หลักพุทธธรรม; ประสิทธิภาพ; กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

Abstract

This research aims to 1) study the performance level of village headmen and sub-district chiefs in Khun Phitak Subdistrict, Damnoen Sawat District, Ratchaburi Province; 2) study the relationship between the Six Principles of Virtue and their integration to enhance the performance of village headmen and sub-district chiefs; and 3) propose the integration of Buddhist principles to enhance the performance of village headmen and sub-district chiefs in Khun Phitak Subdistrict, Damnoen Sawat District, Ratchaburi Province. A mixed-methods research approach was used. Quantitative research involved collecting data from a sample of 358 people in the area using questionnaires, analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient. Qualitative research involved in-depth interviews with 9 key informants, analyzed using descriptive content analysis.

The research findings revealed that:

1. The overall performance level of village headmen and sub-district chiefs was at the highest level. The aspect of developing awareness and morality had the highest mean, followed by community relationship building, problem solving and decision making, and knowledge and skills development, respectively. Conversely, time and resource management had the lowest mean.

2. The Six Principles of Harmony and Virtue have a strong positive correlation with the enhancement of the performance of village headmen and sub-district headmen ($R = 0.852$), which is statistically significant at the 0.01 level.

3. The integration of the Six Principles of Harmony and Virtue, which consist of sharing, using polite language, performing beneficial services, and maintaining consistent conduct, can be effectively applied to enhance leadership and public trust at both the community and national levels.

Keywords : integration; Buddhist principles; efficiency; sub-district headman

บทนำ

กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นกำลังสำคัญของกระทรวงมหาดไทยในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีหน้าที่สำคัญในการช่วยเหลือนายอำเภอ ในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านหรือตำบลนั้น ๆ รวมถึงการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายเร่งด่วนหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายพิเศษจากทางราชการ จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าวจะเห็นได้ว่ากำนันและผู้ใหญ่บ้านมีความสำคัญต่อการบริหารราชการส่วนภูมิภาค เพราะเป็นตัวแทนของภาครัฐที่เชื่อมต่อระหว่างภาครัฐกับประชาชนได้เป็นอย่างดีในสังคมไทยปัจจุบันนี้ ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดินให้มีความทันสมัย โดยได้ทรงปฏิรูประบบบริหารราชการส่วนกลาง มีการจัดตั้งกระทรวงแบบใหม่ขึ้น จำนวน 12 กระทรวง เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการบริหารประเทศ ทรงริเริ่มปรับปรุงการปกครองท้องถิ่นที่ต่าง ๆ ในราชอาณาจักร โดยทรงมุ่งหมายที่จะจัดให้เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศและมีความเชื่อมโยงกับส่วนกลางอย่างใกล้ชิด ระบบการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวเรียกว่า “เทศาภิบาล” ซึ่งการปกครองแบบเทศาภิบาลนี้จะมีมณฑลเทศาภิบาลเป็นเขตปกครองที่ใหญ่ที่สุด รองลงไปได้แก่ จังหวัดต่าง ๆ และภายในแต่ละจังหวัดมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็นอำเภอ ตำบลและหมู่บ้านตามลำดับจากการจัดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่ขึ้นในระดับตำบลและหมู่บ้าน

แม้ปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองอย่างรวดเร็ว แต่กำนันผู้ใหญ่บ้านยังคงเป็นเสาหลักของการปกครองในระดับรากหญ้า พวกเขาเป็นสะพานเชื่อมระหว่างรัฐกับประชาชน เป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และเป็นผู้นำการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับท้องถิ่น ในอนาคต การพัฒนาระบบการทำงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านควรเน้นการใช้เทคโนโลยี พัฒนาศักยภาพผู้นำ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และบูรณาการการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ตำแหน่งนี้ยังคงมีความหมายและคุณค่าในการขับเคลื่อนประเทศอย่างมั่นคง กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ถือเป็นเจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดูแลความเรียบร้อยและพัฒนาชุมชนในเขตตำบลและหมู่บ้านของประเทศไทยมาอย่างยาวนาน หน้าที่หลักของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ ดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชน อำนวยความยุติธรรมเบื้องต้น ประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณและวัฒนธรรมของชุมชนในยุคที่สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (ปัญจศิลป์ วรรณภพ, 2566)

การบริหารชุมชนที่ดีจึงไม่ควรใช้เพียงกฎหมายหรืออำนาจเท่านั้น แต่ควรมี หลักธรรมทางศาสนา มาช่วยกำกับจิตใจและแนวปฏิบัติ เพื่อให้การปกครองเป็นไปอย่างยุติธรรม มีคุณธรรม และได้รับความศรัทธาจากประชาชน การปกครองที่แท้จริงไม่ใช่เพียงการใช้อำนาจ แต่เป็นการนำพาประชาชนไปสู่ความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดี ด้วยจิตใจที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงควรมื่อนำหลักสาราณียธรรม 6 มาบูรณาการใช้ในการดำเนินงานและวางตน เพื่อสร้างสังคมท้องถิ่นที่สงบสุข มีความสามัคคี และยั่งยืนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสราณียธรรม 6 กับการบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจง 9 รูปหรือคน จากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ นักการเมืองและผู้ปกครองท้องถิ่น

2.2 ประชากร ได้แก่ ประชาชนอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ในตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 2,262 คน (สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลขุนพิทักษ์, 2566)

2.3 กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) และคำนวณโดยสูตร Yamane (1973) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 358 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ประกอบด้วย 1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม 2. การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และ 3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงองค์การบริหารส่วนตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากประชาชนในพื้นที่นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 358 ชุด และรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์วัดความสัมพันธ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูล เชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลเป็นองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ระดับการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาจิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน ด้านการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ ด้านการพัฒนาความรู้และทักษะ อยู่ในระดับมาก และด้านการบริหารจัดการเวลาและทรัพยากรอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรม 6 กับการบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า

หลักสาราณียธรรม 6 โดยภาพรวม และการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($R = 0.852^{**}$)

หลักสาราณียธรรม 6 โดยภาพรวม และการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีด้านการพัฒนาความรู้และทักษะ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r = 0.722^{**}$)

หลักสาราณียธรรม 6 โดยภาพรวม และการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีด้านการบริหารจัดการเวลาและทรัพยากร มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r = 0.719^{**}$)

หลักสาราณียธรรม 6 โดยภาพรวม และการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ด้านการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r = 0.738^{**}$)

หลักสาราณียธรรม 6 โดยภาพรวม และการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ด้านการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.689^{**}$)

หลักสาราณียธรรม 6 โดยภาพรวม และการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ด้านการพัฒนาจิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r = 0.703^{**}$)

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า การนำหลักสาราณียธรรม 6 มาบูรณาการใช้ในการส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นหลักธรรมที่สามารถเสริมสร้างความนิยมให้กับกำนันและผู้ใหญ่บ้านได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้สามารถนำมาบูรณาการใช้ได้กับผู้นำ ตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับชาติ เป็นหลักธรรมที่เสริมสร้างเสน่ห์ให้แก่ผู้นำ และเป็นหลักธรรมที่สามารถเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนได้อย่างชัดเจน และตอบโจทย์ เช่น การให้ปันสิ่งของตนแก่ผู้อื่นที่ควรให้ กล่าวคำสุภาพไพเราะน่าฟัง การทำประโยชน์ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย เพื่อให้ได้มาซึ่งความนิยมชมชอบจากประชาชนได้อย่างสูงสุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย จากการศึกษา “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี” เมื่อพิจารณาผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาจิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน ด้านการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ ด้านการพัฒนาความรู้และทักษะ อยู่ในระดับมาก และด้านการบริหารจัดการเวลาและทรัพยากรอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ตามลำดับ สอดคล้องเทียบเคียงงานวิจัยของ พระครูวรธรรมวาที (นิพนธ์ ฉนทวุฑฒโฒ) (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมส่งผลต่อการส่งเสริมประสิทธิภาพการ

ปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.11 แต่ลดน้อยระดับ มากทุกด้าน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิน สุขสมกิจ(2564) ได้เสนอวิทยานิพนธ์ เรื่อง พุทธปรัชญากับการสร้างภาวะผู้นำ ศึกษากรณีกลุ่มผู้นำระดับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า หลักพุทธปรัชญามีส่วนสำคัญในการสร้างเสริมความเป็นผู้นำ ยังพบว่าผู้นำที่ปฏิบัติตามหลักพุทธปรัชญา ยังก่อให้เกิดอำนาจทางใจหรืออำนาจแห่งธรรม ที่จะทำให้อื่นรัก ศรัทธา แลเชื่อถือด้วยความจริงใจ อำนาจนี้เป็นอำนาจที่เกิดขึ้นจากปัญญาผู้นำชนิดนี้จะมีธรรมานุภาพ แต่ผู้นำประเภทนี้จะเป็นผู้นำในทางวิญญูณ โดยจะใช้อำนาจเพื่อการปกครองใจผู้อื่น ทำให้อื่นศรัทธาและเชื่อฟัง และสามารถชักจูงโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นให้คล้อยตามไปในทางที่ถูกที่ควร โดยไม่จำเป็นต้องใช้อำนาจบังคับการให้รางวัล การให้คุณและโทษตามระเบียบแบบแผนหรือธรรมเนียมใด ๆ ทั้งสิ้นหลักพุทธปรัชญาจึงมีคุณค่าสำคัญในการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างเสริมภาวะการเป็นผู้นำ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสารณียธรรม 6 กับการบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า

หลักสารณียธรรม 6 กับการบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระประเสริฐ เทชโก (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมือง ในการตัดสินใจใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัย พบว่า หลักสารณียธรรม 6 ส่งผลต่อการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตย มี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้ คือ 1) ด้านเมตตากรรม เป็นการแสดงออกทางกายด้วยความเมตตา มีความหวังดีต่อกัน 2) ด้านเมตตาวจีกรรม เป็นการแสดงออกทางวาจาด้วยความเมตตา ใช้คำพูดที่สุภาพไพเราะ 3) ด้านเมตตามโนกรรม เป็นการแสดงออกทางใจด้วยความเมตตา ด้วยจิตปรารถนาดีต่อกัน และยึดประโยชน์ส่วนรวม 4) ด้านสาธารณโภคี เป็นการแบ่งปันในสิ่งของที่ไดมาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อย นำมาแบ่งปันใช้สอยร่วมกัน 5) ด้านสัสตสัมมัญญตา การประพฤติตนตามระเบียบวินัยของสังคม เพื่อให้เกิดความดีงามทางกาย วาจา และใจ 6) ด้านทัญญูสัมมัญญตา เชื่อในหลักของเหตุและผลที่เกิดขึ้น มีปัญหาดีมีความรอบคอบ การประยุกต์หลักพุทธธรรมในสารณียธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำให้มีความรักความเคารพและสามัคคีกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

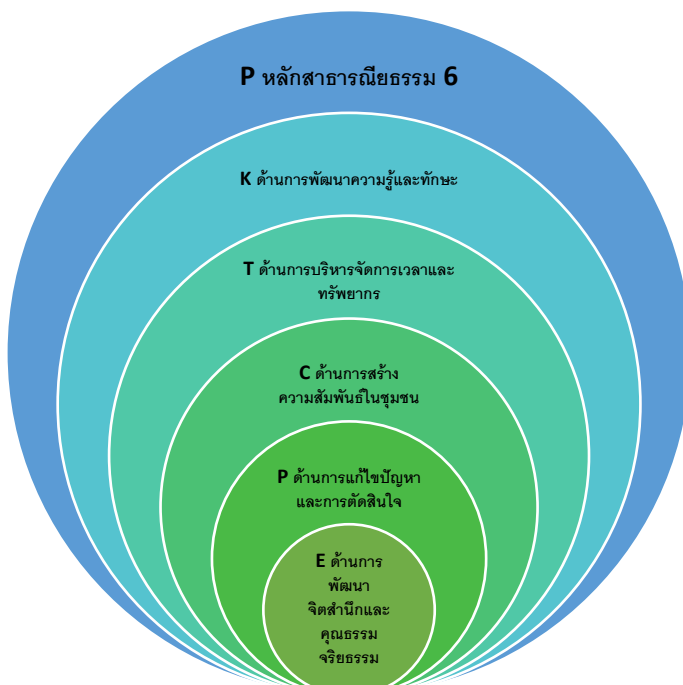
3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า การนำหลักสารณียธรรม 6 มาบูรณาการใช้ในการส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นหลักธรรมที่สามารถเสริมสร้างความนิยมให้กับกำนันและผู้ใหญ่บ้านได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้สามารถนำมาบูรณาการใช้ได้กับผู้นำ ตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับชาติ เป็นหลักธรรมที่เสริมสร้างเสน่ห์ให้แก่ผู้นำ และเป็นหลักธรรมที่สามารถเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนได้อย่าง

ชัดเจน และตอบโต้ เช่น การให้ปันสิ่งของตนแก่ผู้อื่นที่ควรให้ กล่าวคำสุภาพไพเราะน่าฟัง การทำประโยชน์ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย เพื่อให้ได้มาซึ่งความนิยมชมชอบจากประชาชนได้อย่างสูงสุด สอดคล้องเทียบกับการวิจัยของ จิรุตติกาล สุขสิงห์ และคณะ(2567) ได้เสนองานวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานชลประทานที่ 11 กรมชลประทาน” ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานชลประทานที่ 11 กรมชลประทาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรชลประทานที่ 11 กรมชลประทาน พบว่า การพัฒนาบุคลากรตามยุทธศาสตร์ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานชลประทานที่ 11 กรมชลประทาน ได้ร้อยละ 67.0 3) พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานชลประทานที่ 11 กรมชลประทาน เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรตามยุทธศาสตร์ ทั้ง 4 ด้าน ผสานหลักธรรมอริยาบท 4 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานชลประทานที่ 11 กรมชลประทาน ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และ ด้านค่าใช้จ่าย ดังนั้นแล้วสามารถส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรได้มากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการสัมภาษณ์เชิงลึกที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย คือ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยการใช้หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา หลักสาราณียธรรม 6 มาบูรณาการใช้ในการส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นหลักธรรมที่สามารถเสริมสร้างความนิยมให้กับกำนันและผู้ใหญ่บ้านได้เป็นอย่างดี มาบูรณาการกับการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นการนำภูมิปัญญาทางธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานท้องถิ่น เพื่อให้การทำงานมีคุณธรรม โปร่งใส และตอบสนองต่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง เป็นหลักสำคัญสำหรับการติดต่อกับประชาชนและการแก้ปัญหาความขัดแย้งในชุมชน เมื่อนำมาใช้ จะช่วยให้การทำงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านมีเป้าหมาย ชัดเจน มีความกระตือรือร้น และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนได้อย่างชัดเจน และตอบโจทย์ เช่น การให้ปันสิ่งของตนแก่ผู้อื่นที่ควรให้ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะน่าฟัง การทำประโยชน์ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย เพื่อให้ได้มาซึ่งความนิยมชมชอบจากประชาชนได้อย่างสูงสุด และรวมไปถึงเป็นการแสดงออกของกำนันและผู้ใหญ่บ้านอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การแสดงออกด้วยกิริยามารยาทที่เป็นมิตรและน่าเคารพต่อประชาชน ช่วยเหลือประชาชนในชุมชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ แสดงความห่วงใยและให้การสนับสนุนประชาชนเมื่อประสบปัญหา เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน และพยายามสร้างความสามัคคีผ่านการกระทำที่เป็นตัวอย่างที่ดี
2. การพูดจาด้วยความสุภาพและสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างประชาชน หลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ อย่างเสรี ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์แก่ประชาชน และพูดสร้างกำลังใจแก่ประชาชนเมื่อชุมชนเผชิญปัญหา

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักพุทธธรรมเพื่อนำมาบูรณาการใช้ในชีวิตประจำวันของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และประชาชน
2. เสริมสร้างประชาชนคนรุ่นใหม่ให้มีคุณลักษณะตามค่านิยมในปัจจุบัน ตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยการจัดกิจกรรมเกี่ยวประชาชนคนรุ่นใหม่ในพื้นที่ เพื่อแสดงศักยภาพความรู้ ความสามารถ ความเป็นผู้นำในยุคใหม่ หัวใจสาธารณะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ความคาดหวังของประชาชนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลขุนพิทักษ์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

เอกสารอ้างอิง

- จิรัตติกาล สุขสิงห์.(2566). พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานชลประทานที่ 11 กรมชลประทาน.วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์,7(1),108-122.
- ปัญญาศิลป์ วรรณภพ.(2566). การประยุกต์หลักป้าปณิธธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลไชยวัฒนา อำเภอบัว จังหวัดน่าน (วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวรธรรมวาที (นิพนธ์ ฉนทวุฒโฒ). (2565). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร).บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระประเสริฐ เตชโก (ชาภักดี).(2565). การสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองในการตัดสินใจใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร).บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุวิน สุขสมกิจ.(2564). พุทธปรัชญากับสร้างเสริมภาวะผู้นำ : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้นำระดับกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดกาญจนบุรี (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Yamane. (1973). Statistics : An Introductory Analysis(3rd ed.). New York: Harper and Row.